

Evaluation of modular education program implementation in vocational and technical high schools¹

Mesleki ve teknik liselerde uygulanan modüler öğretim programının değerlendirilmesi

Subhan Ekşioğlu²
Mehmet Taşpınar³

Abstract

The aim of this study is to evaluate the modular educational program implemented at vocational high schools and to describe the problems in this program. The study is based on the Erden's Evaluation Model Regarding Curriculum Components. The model of the study is descriptive study. The data were gathered through two different models by using three different sources: The quantitative data were collected from 430 teachers and 903 students at 48 vocational and technical high schools in Turkey. The questionnaires developed by the researcher were given to collect the quantitative data from teachers and students. In order to analyze the data, computer data analysis program was used. When there is a normal distribution independent sample and paired sample t tests and when there is not a normal distribution, Mann Whitney U and Wilcoxon tests were conducted. The qualitative data were gathered from 15 specialists working at Ministry of National Education and universities. Semi-structured interview forms were used to collect

Özet

Bu çalışmanın temel amacı meslek liselerinde uygulanan modüler öğretim programını değerlendirmek ve sorunları belirlemektir. Araştırmada "Erden'in Programın Öğelerine Dönük Değerlendirme Modeli" temel alınmıştır. Araştırma mesleki ve teknik liselerde uygulanan modüler öğretim programını değerlendirmeye yönelik betimsel bir araştırmadır. Uygulanmakta olan program yaklaşımının var olan durum içinde değerlendirildiği araştırmanın verileri üç farklı kaynaktan iki farklı yöntemle toplanmıştır. Araştırmanın nicel verileri farklı illerde yer alan 48 mesleki ve teknik lisede görev yapan 430 öğretmen ve bu kurumlarda öğrenim gören 903 öğrenciden elde edilmiştir. Nitel veriler ise Milli Eğitim Bakanlığı ve Üniversitelerde çalışan 15 uzmanla yapılan görüşmelerle elde edilmiştir. Öğretmen ve öğrencilerden nicel verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen anketler kullanılmıştır. Uzmanlardan nitel verilerin toplanmasında ise yine araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın

¹ Bu çalışmanın kısa bir özeti 24-26 Nisan 2014 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleştirilen Uluslararası I. Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulmuştur. Bu çalışma birinci yazarın aynı isimli doktora tez çalışmasından hazırlanmıştır.

² Arş. Gör. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, eksioglu@sakarya.edu.tr

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, taspinar@gazi.edu.tr

this type of data. The findings of this study are: The objectives of the modular educational program implemented at vocational high schools are clear, comprehensible and can be expressed behaviorally. At the same time, the objectives of the program are preparing the students to their jobs. Some modules have a rich knowledge transition which contradicts with the notion of this program. The activities related with teaching and learning process are partially sufficient. However, the teaching-learning process cannot be achieved because of some regulation problems. The most important problem in the evaluation part of the program is the rules and regulations being effect. If some changes are done in the rules and regulations, the evaluation part of the program could be more effective. According to this, it may be beneficial to make the practices of vocational analysis constant, place modules appropriate for contemporary vocations in the curricula, utilize field experts more frequently in the preparation process of modules, ensure the participation of all related stakeholders in the revision and reorganization phases of the curricula.

Keywords: Vocational and technical education; modular teaching; module; curriculum evaluation. .

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

nicel verilerinin çözümünde bilgisayarda istatistiksel veri analizi paket programı tercih edilmiştir. Nicel verilerin analizinde, dağılımların normal olduğu koşullarda verinin cinsine göre bağımsız gruplar t-testi ya da eşli gruplar testi, normal olmadığı durumlarda ise Mann Whitney U testi ya da Wilcoxon İşaret testi uygulanmıştır. Nitel verilerin çözümlenmesinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında şu sonuçlara ulaşılmıştır: Meslek liselerinde uygulanan modüler öğretim programının amaçları açık, anlaşılır ve davranışsal olarak ifade edilebilir şekilde hazırlanmıştır. Aynı zamanda programın amaçları öğrencileri mesleğe hazırlayıcı niteliktedir. Programın içeriği öğrencilerin ihtiyaçlarını tam olarak karşılamaktan uzaktır. Bazı modüllerde yoğun bilgi aktarımı vardır ve bu modüler eğitim anlayışı ile çalışmaktadır. Programın öğrenme ve öğretme sürecinde yer alan etkinlikler ve bu etkinliklerin uygulanmasını sağlayacak kaynaklar kısmen yeterlidir. Ayrıca, öğrenme-öğretme sürecinin istenilen şekilde gerçekleşmesi özellikle mevzuat kaynaklı bir takım sıkıntılar nedeniyle başırlanamamaktadır. Programın değerlendirme boyutunda ise en büyük sorun olarak yine yürürlükte olan mevzuat görülmektedir. Mevzuatta gerekli değişikliklerin yapılması ile programın değerlendirme sürecinin daha doğru biçimde işleyeceği belirlenmiştir. Buna göre meslek analizlerinin sürekli hale getirilmesi ve güncel mesleklere uygun modüllere programlarda yer verilmesi, modüllerin hazırlanmasında alan uzmanlarından daha çok yararlanılması ve programın gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi aşamalarına ilgili tüm taraflarının katılımının sağlanmasında yarar vardır.

Anahtar kelimeler: Mesleki ve teknik eğitim; modüler öğretim; modül; program değerlendirme.

Giriş

Hızla değişen ve gelişen dünyada gelişmekte olan ülkelerin en büyük problemlerinden biri iyi yetişmiş insan kaynaklarına sahip olabilmektir. Günümüzde artık ülkelerin kalkınma ve gelişme süreçlerini belirleyen en önemli faktör nitelikli insan gücüne sahip olma düzeyleridir. Nitelikli insan

gücünün nasıl yetiştirilmesi gerektiği tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hayati önemi olan bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Meslek yapılarının ve işgücü tanımlarının hızla değiştiği dünyada nitelikli insan gücünü yetiştirme amacıyla olan kurumların da kendilerini bu değişim ve dönüşüme hazır hale getirmeleri beklenmektedir. İnsan gücü yetiştiren kurumlara bakıldığında ise karşımıza çıkan okullar mesleki ve teknik öğretim kurumları ve özellikle bu alanda yapılandırılmış olan ortaöğretim kurumlarıdır. Avrupa ülkeleri, ABD ve Japonya gibi gelişmiş ülkelerde mesleki ve teknik öğretim genel eğitim içinde önemli bir paya sahiptir.

Türkiye’de ise mesleki ve teknik öğretim henüz istenilen ve planlanan düzeyde değildir. İstenilen ve planlanan düzeyde mesleki ve teknik öğretimin gerçekleştirilmemesinin altında yatan pek çok sorundan söz edilebilir. Bu sorunların başında gelenlerden biri mesleki yönlendirmenin tam olarak sağlanamamasıdır. Türkiye’de ilköğretimin ikinci devresinden itibaren mesleki yönlendirmenin yapılması gerektiğine yönelik ifadeler çeşitli yasal düzenlemelerde sık sık tekrar edilmiştir. Ancak, uygulama aşamasında bunun ne kadar gerçekleştirilebildiği konusunda tartışmalar devam etmektedir. Aynı zamanda okullarda mesleki yönlendirmeye yönelik rehberlik hizmetlerinin gereği gibi yürütülememesi ve mesleki yönlendirme de öğrencinin yeteneklerinden çok öğretmenlerin ve ailelerin belirleyici olmaları da bu sorunun devam etmesinin nedenleri arasında sayılabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı ise mesleki ve teknik eğitimin istenilen seviyede olmamasını şu nedenlere bağlamaktadır (MEB, 2012):

1. Sektör ile yeterince işbirliği yapılamamaktadır.
2. Eğitim programları ve mesleki yönlendirmedeki eksiklikler giderilememiştir.
3. Kurumsal yapının katı ve merkeziyetçi olması, ortaöğretim ve yükseköğretim programlarının devamlılığı ve bütünlüğü sağlanamamıştır.
4. Öğretmen yetiştirme stratejilerinde tutarlık sağlanamamıştır. Öğretmenlerin bilgi ve becerileri güncellenememiştir ve yeterli nitelikte öğretmen yetiştirilememiştir.

Mesleki ve teknik eğitimin en genel amacı, bireylere işe yönelik bilgi ve beceri kazandırmaktır. Bu amaçla yapılan mesleki eğitimler orta ve yükseköğretim kademelerinde yapılan örgün meslek eğitimleri, yaygın eğitim çalışmaları, işyerlerinde gerçekleştirilen eğitimler ve okul ve işbirliğine dayalı olarak hazırlanan eğitimler olarak ele alınabilir (Celep, 2006).

Mesleki ve teknik eğitimin bireyleri çeşitli sektörlerde istihdam edilmek üzere nitelikli insan gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek olarak ifade edilen amacına yönelik olarak kişilerin yetiştirilmesi her ülkenin kendi ekonomik, sosyal ve kültürel koşullarının elverdiği ölçüde gerçekleştirilmektedir ve bu alanda en büyük çaba ise mesleki ve teknik öğretim kurumları tarafından sarf edilmektedir. Bu kurumlar içerisinde ise en büyük pay mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına düşmektedir. Mesleki ve teknik ortaöğretim; öğrencileri genel ortaöğretimin amaçları ile birlikte iş ve meslek alanlarına insan gücü olarak yetiştiren ve yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır (Altın, 2007: 35).

Mesleki ve teknik eğitimin planlanan ölçüde gerçekleştirilmesi ve işgücü piyasasının istediği nitelikli insan gücünün yetiştirilebilmesi için küreselleşen dünyada bilimsel gelişme ve değişmelerin takip edilmesi ve bunların eğitim alanına yansıtılması gerekmektedir. Eğitim alanına yansması ise öncelikle eğitim ve öğretim sisteminin yapılandırılmasında öğrencilerin merkeze alınması ve öğretimin bireyselleştirilmesi ile mümkün olacaktır. Bu nedenle özellikle eğitimin üretime dönük olan boyutu olarak tanımlayabileceğimiz mesleki eğitim ve öğretim sisteminin günün koşullarına göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bunu sağlamanın önkoşulu ise mesleki eğitim ve öğretim sistemini yeniden yapılandırırken okulların, mesleki eğitim ve öğretimden mezun olacak olan bireylere istihdam ortamı sunan çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde olacakları bir düzenlemenin getirilmesidir.

Bu açıdan bakıldığında küreselleşen dünyada gelişen şartlara uyum sağlayan bireylerin yetiştirileceği eğitim kurumları ve bu kurumlarla işbirliği içinde çalışacak olan sektörlerde bireylere beceri kazandırmak önemli olacaktır. Dolayısıyla okul ve iş dünyasındaki bağlantıların öğrencilerin gerektiği zaman iş başında eğitim alabilecekleri, ihtiyaç duyduklarında eğitim kurumlarına dönebilecekleri bir yapıda kurgulanmış olması önem taşımaktadır.

Mesleki ve Teknik eğitim hayatın her alanında ihtiyaç duyulan mesleklere nitelikli eleman yetiştirilmesi için verilen bilgi ve becerilerin eğitimidir (Özçiftçi, Göloğlu ve Kadı, 2004: 216). Teknolojinin devamlı olarak geliştiği günümüzde mesleki ve teknik eğitim ülkelerin ihtiyaç duydukları insan gücü kaynağını güncel ve geçerli bilgilerle donatmalarını sağlamalıdır. Mesleki eğitim eğer piyasanın ihtiyaçlarına cevap veremiyorsa, yetişen eleman değişime uyum sağlayamıyorsa, hem bireyin hem de ülkenin rekabet piyasasında ayakta kalması zorlaşır. Bunun önüne geçebilmenin yolu mesleki eğitim kapsamında mesleklerin iyi bir biçimde analiz edilmesi, geçerli yeterliliklerin belirlenmesi, öğretilecek içerik ve bu içeriğin öğretiminde kullanılacak yöntem ve tekniklerin ve değerlendirme araçlarının doğru şekilde seçilebilmesidir (Gömleksiz ve Erten, 2010b).

Bu açıdan bakıldığında Türkiye’de de mesleki ve teknik eğitimin amacı, öğrencilerin iş hayatına hazırlanması, öğrencilerin gelişmelerini tüm yönleriyle ölçen ve değerlendiren bir sistemin geliştirilmesi ve eğitim-istihdam planlarının hazırlanması olmalıdır. Ancak mevcut durum göz önüne

alındığında Türkiye’de bu amaçlara ulaşılmasını engelleyen bir takım sorunlar olduğu göze çarpmaktadır. Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde yaşanan bazı sorunları şu şekilde özetlemek mümkündür:

- Öğrencilerin yeterli rehberlik ve danışmanlık hizmeti alamamaları ve buna bağlı olarak izleyecekleri programları ve iş alanlarını tanımadan meslek seçimine gitmeleri,
- Öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerilerine uygun olan programlara yönlendirilememeleri,
- Mesleki eğitim programları geliştirilirken bölgesel ve sektörel ihtiyaçların göz önüne alınmaması ve bu nedenle işletmelerin ara eleman bulmada sıkıntı çekmeleri,
- Okullarda verilen eğitim ile işyerlerinde yapılan uygulamaların birbirini desteklememeleri, okullarda verilen eğitimlerin güncel gelişmelerden uzak olması ve böylelikle istenilen nitelikte bireylerin yetişememesi,
- Öğrencilerin mesleki yeterliliklerinin ölçülememesi,
- Ulusal ve uluslararası standartlara uygun eğitim programlarının uygulanamaması (Kazu, 2002; Gömleksiz ve Erten, 2010b).

Mevcut durum incelendiğinde özellikle yönlendirme çalışmalarının eksikliğinden dolayı öğrencilerin yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda bir okula gidemedikleri, meslek seçiminde zorlandıkları ve lise veya dengi bir okuldan mezun olduktan sonra üniversite aşamasında bir mesleğe yönelmeye çalıştıkları görülmektedir. Bu durum mesleki ve teknik ortaöğretim basamağında da benzer şekilde kendini göstermekte ve mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerde üniversiteye giderek bir meslek sahibi olmak için uğraşmaktadırlar. Bu durumun düzeltilmesi ve ihtiyaç duyulan ara elemanların ortaöğretim düzeyinde yetiştirilebilmesi için mesleki eğitim programlarının güncellenmesi ya da yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Yapılacak olan düzenlemeler ile mesleki eğitim programlarının günümüz koşullarında geçerli olan meslekleri kapsayacak şekilde ve esnek bir yapıda düzenlenmiş olması gerekmektedir. Aynı zamanda meslek lisesi programları bölgesel ihtiyaçlara yanıt verecek ve bölgesel kaynakların kullanımını sağlayacak şekilde oluşturulmalıdır düşüncesinden hareketle Türkiye’de uzun süredir işgücünün niteliğini yükseltmek ve ekonominin tüm sektörlerinde istihdam olanaklarını arttırabilmek için mesleki eğitim sistemi geliştirilmeye çalışılmaktadır (Altın, 2007). Mesleki ve teknik öğretim tarihsel süreç içerisinde politik ve ekonomik gelişmeler doğrultusunda birçok kez yeniden düzenlenmiştir (Adıgüzel ve Berk, 2009: 221). Türkiye’de farklı zaman dilimlerinde mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi ve güçlendirilmesine ilişkin çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Uzun yıllar boyunca okul merkezli modele göre yapılandırılmış olan mesleki ve teknik eğitimde değişmeye yönelik ilk çalışmalar 1970’li yılların sonlarına doğru yapılan OSANOR (Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim) Projesi ile başlamıştır ve bu

projeden sonra özellikle de 1986 tarih ve 3308 sayılı çıraklık ve mesleki eğitim kanununun çıkarılmasından sonra mesleki ve teknik eğitime yönelik olarak yapılan projeler ve çalışmalar hız kazanmıştır.

Sonraki yıllarda da mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi için kapsamlı bazı çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan biri de bu araştırmanın konusunu oluşturan modüler öğretim programının uygulanmasını içinde barındıran “Mesleki Eğitim ve Öğretimin Güçlendirilmesi Projesi”dir. 2002-2007 yılları arasında yürütülen MEGEP ile Türkiye’deki iş piyasası yapısının genel hatları ortaya konmuş ve farklı meslek alanlarına ilişkin analizler yapılarak meslek standartları belirlenmiştir. Daha sonra ise bu meslek standartlarının kazandırılabilmesi için yeterliliğe dayalı modüler öğretim programları geliştirilmiştir. 2007-2008 eğitim öğretim yılından itibaren ise geliştirilen Modüler Öğretim programı ülke genelindeki mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları tarafından uygulanmaya başlanmıştır.

Bu proje ile yeterlilik temelli ve modüler bir eğitim programı uygulamaya konmaya çalışılmıştır. Bunun yanı sıra bu proje ile birlikte mesleki eğitim ve öğretim sisteminin kalitesinin artacağı, iş piyasasının gereksinimlerinin daha hızlı ve sürekli bir biçimde takip edilebileceği ve meslek standartlarının geliştirileceği de proje yürütücüleri tarafından ifade edilmiştir. Bu araştırma ile MEGEP’in uygulandığı pilot illerde öğretmenler ile öğrencilerin görüşlerine ve uzman yargılarına dayalı program değerlendirmesinin yapılması hedeflenmiştir

Bu araştırmada yukarıda sözü edilen Modüler Eğitim Programının, program değerlendirme modellerinden Erden tarafından geliştirilen Programın Öğelerine Dönük Değerlendirme Modeli göz önüne alınarak, MEGEP projesi kapsamında bu öğretim programını ilk olarak uygulayan pilot okullarda değerlendirilmesi yapılmıştır. Programın Öğelerine Dönük Değerlendirme Modeli’nin seçilme nedeni ise, bu değerlendirme modelinin programın amaçlarının programın uygulanması ile gerçekleştirilebilecek nitelikte olup olmadığının ve uygulanmakta olan programın içeriğinin ve programda yer alan eğitsel yaşantıların amaçlara ulaştırıp ulaştırmadığının değerlendirilmesini sağlamasıdır. Ayrıca, bu değerlendirme modeli, uygulanmakta olan programın değerlendirme ölçütlerinin, programın içeriğinin ve eğitsel yaşantılarının amaçlara ulaşmayı sağlama gücünü ölçmeye elverişli olup olmadığına dair değerlendirme yapılmasına olanak sağlamaktadır.

Bu değerlendirme modeli ile hazırlanan ve uygulanmakta olan eğitim programı amaçlar, içerik, öğrenme yaşantıları ve değerlendirme boyutlarını kapsayacak bir biçimde öğretmenler, öğrenciler ve uzmanların görüşleri bağlamında değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı 2007-2008 eğitim öğretim yılında Mesleki ve Teknik Liselerde uygulanmaya başlanan Modüler Öğretim Programı uygulamasını değerlendirmek ve sorunlarını belirlemektir. Bu amaçla şu sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Mesleki ve Teknik Liselerde çalışan öğretmenlerin ve öğrenim gören öğrencilerin; Modüler Öğretim Programının amaç, içerik, öğretme öğrenme süreci ve değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2) Programın amaç, içerik, öğretme öğrenme süreci ve değerlendirme boyutlarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?
- 3) Programın amaç, içerik, öğretme öğrenme süreci ve değerlendirme boyutlarına ilişkin uzman görüşleri nelerdir?
- 4) Programın amaç, içerik, öğretme öğrenme süreci ve değerlendirme boyutlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve uzman görüşleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Araştırmanın önemi

Mesleki ve Teknik eğitim programlarının amacı, bireyleri çağın gereklerine uygun olarak yetiştirmek ve iş piyasasında geçerliliği olan bir işe yerleşmelerini sağlamaktır. Hızla gelişen dünyada her şeyde olduğu gibi meslekler alanında da hızlı bir değişim ve gelişim olmaktadır. Bu nedenle iş dünyasına insan gücü sağlayan mesleki ve teknik öğretim kurumlarının da verdikleri eğitimin bu gelişim ve değişimlere paralel olması gerekmektedir. Bu amaçla dünyada ve ülkemizde çeşitli zamanlarda mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi ve yeniden düzenlenmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalardan biri de Mesleki ve Teknik Eğitim Sisteminin Modüler Öğretim Programı anlayışına göre yeniden düzenlenmesidir.

Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemindeki yeni düzenlemeler uygulanmaya başlandığından beri çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Ancak, bu araştırmalar incelendiğinde yapılan çalışmaların genellikle uygulanan yeni program anlayışına göre sistemin bütün olarak değerlendirilmesinden çok, modüler öğretim programı altında yeniden düzenlenen derslerin ve bu alandaki çeşitli modüllerin teker teker incelemesi şeklinde yapıldığı gözlenmektedir. Bunun yanı sıra modüler öğretim programının değerlendirilmesine yönelik yapılan çalışmalarda ayrıca, uygulanmakta olan modüler öğretim programlarının mevcut olan mesleki ve teknik eğitim sistemi ile ne kadar uyumlu bir biçimde uygulanabildiğine dair yapılan araştırmalara rastlanılmamıştır. Bu araştırmada mesleki ve teknik öğretim sisteminde yapılan bu yeni düzenlemenin bir bütün halinde değerlendirilmesi planlanmıştır. Böylece yapılan düzenlemelerin modüler öğretim programı anlayışına uygun olarak yürütülüp yürütülmediği, aksayan ya da eksik kalmış yönlerinin olup olmadığı, ayrıca mevcut

sistemle uyumlu olup olmadığı araştırılarak programı hazırlayanlara, programın uygulayıcılarına ve bu konuda araştırma yapmak isteyenlere yardımcı olunabilecektir.

Yöntem

Bu araştırma mesleki ve teknik liselerde uygulanan modüler öğretim programını değerlendirmeye yönelik betimsel bir araştırmadır. Bu kapsamda araştırma verileri üç farklı kaynaktan nitel ve nicel veri toplama yöntemlerinin birlikte uygulanması (karma yöntem) ile elde edilmiştir. Bu çalışmada program değerlendirme modellerinden “Programın Öğelerine Dönük Değerlendirme Modeli” esas alınmıştır. Çünkü *Programın Öğelerine Dönük Değerlendirme Modeli* ile hazırlanan ve uygulanmakta olan eğitim programı amaçlar, öğrenme yaşantıları ve değerlendirme boyutlarını kapsayacak bir biçimde değerlendirilebileceği düşünülmüştür.

Çalışma Evreni

Araştırmanın çalışma evrenini Türkiye’deki Mesleki ve Teknik Liselerde çalışan öğretmenler, bu kurumlarda öğrenim gören öğrenciler ve Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversitelerde mesleki ve teknik eğitim alanında çalışan uzmanlar oluşturmaktadır.

Nicel verilerin toplandığı örneklem

Nicel verilerin toplandığı örneklemin seçiminde amaçlı örnekleme türlerinden tabakalı amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre verilerin toplandığı örneklem, Mesleki ve Teknik Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) kapsamında belirlenmiş olan 6 Bölge, 24 il ve mesleki ve teknik liseler, halk eğitim merkezleri, akşam sanat okulları, mesleki eğitim merkezleri, işletmeler üstü eğitim merkezleri ve belediyelerden oluşan 105 pilot kurum içinden seçilen 56 mesleki ve teknik lisede görev yapan öğretmenlerden ve bu pilot kurumların öğrencilerinden oluşmaktadır. Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004) tarafından belirlenmiş olan örnekleme hataları için farklı evren büyüklüklerinden çekilmesi gereken örneklem sayıları dikkate alınarak nicel verilerin toplanacağı öğrenci sayısı 1120, öğretmen sayısı ise 560 olarak belirlenmiştir. Fakat bazı okullara gidilememesi, bazı okullarda öğretmen sayısının beklenenden az olması, bazı okullarda da öğretmenlerin anketleri doldurmak istememeleri ve ayrıca doldurulan bazı anketlerinde araştırmacı tarafından iptal edilmesi nedeniyle ulaşılan öğretmen sayısı 430’da kalmıştır. Yine aynı şekilde yukarıda sayılan nedenlerle öğrenci anketlerinin sayısı da 903’te kalmıştır.

Nitel verilerin toplandığı örneklem

Nitel verilerin toplandığı örneklemin seçiminde ise Yıldırım ve Şimşek (2008) tarafından belirtilen amaçlı örnekleme yöntemlerinden zincir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Zincir örnekleme probleme ilişkin olarak zengin bilgi kaynağı olabilecek birey veya durumların

saptanmasını gerektirir. Buna göre nitel verilerin toplandığı örneklem Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde MEGEP projesine katılan daire başkanlıkları ve bu proje kapsamında katkıda bulunan üniversitelerin öğretim üyelerinden oluşan 15 kişi olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri üç farklı kaynaktan iki farklı yöntemle toplanmıştır. Öğretmen ve öğrencilerden toplanan veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Öğrenci ve öğretmen anketlerinin geçerlik ve güvenilirlik katsayıları ise şöyledir: Öğrenci anketinde Cronbach'salpa değeri 0,963 olarak hesaplanmıştır. Öğretmen anketinde ise Cronbach'salpa değeri 0,977'dir. Buna göre anketlerin yüksek derecede güvenilirliğe sahip oldukları söylenebilir.

Uzman görüşlerinin toplanmasında ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Hazırlanan görüşme formunun kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bunun için araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme formu taslağı Milli Eğitim Bakanlığı'ndan 2 uzman ve Gazi Üniversitesi'nden 3 öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Bu bağlamda uzmanlar formu “uygun”, uygun değil” ve “geliştirilmesi gerekir” seçeneklerini göz önünde bulundurarak değerlendirmişlerdir.

Meslek liselerinde uygulanan modüler öğretim programının değerlendirilmesine yönelik nicel veri toplama araçlarının geliştirilmesi tamamlandıktan ve son şekli verildikten sonra bu araçlarının uygulanması için Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma Geliştirme Daire Başkanlığına (EARGED) dilekçe ile başvurularak ölçme araçlarının belirlenmiş olan illerde ve okullarda uygulanabilmesi için gerekli izin istenmiştir. İzin yazısının alınmasından sonra hazırlanan çalışma planı çerçevesinde uygulama yapılacak olan illere gidilmiş ve anketler uygulanmıştır. Nitel verilerin toplanabilmesi için 21.04.2011- 23.09.2011 tarihleri arasında belirlenen uzmanlarla önceden randevu almak kaydı ile görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmaya katılan 430 öğretmen ve 903 öğrenciden elde edilen veriler öncelikle istatistiksel işlemlerin yapılabilmesi için SPSS.15 programı ile veri tabanına aktarılmıştır. Araştırmaya katılanlara ilişkin kişisel bilgiler frekans ve yüzdeler alınarak çözümlenmiştir. Sürekli değişken özelliği taşıyan verilerin karşılaştırmalı analizlerinde öncelikle parametrik test varsayımları test edilmiş, bu amaçla dağılımların normal olma durumuna bakılmıştır. Dağılımların normal olduğu koşullarda parametrik test varsayımı gereği olarak ikili grup karşılaştırmalarında verinin cinsine göre bağımsız gruplar t testi ya da eşli gruplar testi, normal olmadığı durumlarda da parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi ya da Wilcoxon İşaret testi uygulanmıştır. Verilerin yorumlanmasında anlamlılık düzeyi $p=0.05$ olarak belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile uzmanlardan elde edilen verilerin analizinde nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Nitel ve nicel verilerin karşılaştırılmasında Zenginleştirilmiş Desen (Triangulation Design) kullanılmıştır. Bu aşamada araştırmaya katılan öğretmen, öğrenci ve uzmanlardan elde edilen verilerin karşılaştırılmasında öncelikle öğrenci ve öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular ile uzmanlarla yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular bir araya getirilmiştir. Sonrasında ise bu bilgiler birbirleri ile ilişkili olacak şekilde gruplandırılmış ve Programın Öğelerine Dönük Değerlendirme Modeli'nde yer alan amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutları dikkate alınarak benzerlikleri ve farklılıkları açısından yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Meslek liselerinde uygulanan modüler öğretim programının değerlendirilmesi'ne ilişkin öğretmenler, öğrenciler ve uzmanlardan elde edilen nicel ve nitel verilere ait bulgular ve yorumlar amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutlarında incelenmiştir.

Amaç boyutuna ilişkin öğretmen, öğrenci ve uzman görüşlerinin karşılaştırılması:

Amaç boyutunun bütün bileşenleri dikkate alınarak öğretmen ve öğrenci görüşleri Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuç Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Modüler öğretimin amaçları konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin karşılaştırılması

	N	$\bar{X}$	SS	sd	Levene testi		Mann Whitney U testi		t testi	
					F	p	M.W.U.	p	t	p
Öğretmen	430	3,39	0,73							
Öğrenci	903	3,72	0,80	1331	6,123	0,013*	140383,0	0,000*	--	--

*p<0,05

Tablo 1'de görüldüğü gibi modüler öğretim programının amaçları boyutunda öğretmenler ile öğrencilerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir (M.W.U₍₁₃₃₁₎ = 140383,0; p < 0,05). Buna göre öğrencilerin programın amaçları konusunda öğretmenlere göre daha iyimser düşüncelere sahip olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle öğrenciler genel olarak uygulanmakta olan modüler öğretim programının amaçlarının istenilen özellikleri taşıdığını ifade ederken ($\bar{X} = 3,72$) öğretmenler kısmen ($\bar{X} = 3,39$) bu görüşü benimsemektedirler.

Amaç boyutunun bileşenleri uzmanların, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri birlikte ele alınarak karşılaştırılmıştır. Buna göre uzmanlar amaçların açık, anlaşılır olması ve davranışsal olarak ifade edilmeleri konusunda öğretmen ve öğrenciler ile benzer görüşe sahiptirler. Amaçların öğrencileri mesleğe hazırlayıcılığı konusunda uzmanların büyük çoğunluğu öğrencilerle paralel olarak olumlu görüşe sahiptirler. Bunun yanı sıra uzmanlar amaçların öğretme öğrenme etkinlikleri ile gerçekleştirilebilecek şekilde ifade edilmelerinde ise öğrenci ve öğretmenlerin görüşlerine katılmamaktadırlar. Uzmanlar bu konuda sıkıntılar olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler ve

öğrenciler amaçların öğrenme ve öğretme etkinlikleri ile gerçekleştirebileceği konusunda kısmen olumlu görüş bildirirlerken, uzmanlar ise bu konuda olumlu görüş bildirmemişlerdir. Uzmanlara göre amaçların eski programlarda yer alan amaçların yeterliliğe dönüştürülerek ifade edilmesi bu amaçlara kurumlarda yapılacak olan öğrenme-öğretme etkinlikleri ile ulaşılmasını zorlaştırmaktadır. Çünkü amaçlar yazı olarak güzel ifade edilmiş olsa bile pratikte bu amaçlara ulaştıracak öğrenme etkinliklerinin kurumlarda gerçekleştirilebilmesinin zor olduğunu belirtmişlerdir.

İçerik boyutuna ilişkin öğretmen, öğrenci ve uzman görüşlerinin karşılaştırılması:

İçerik boyutunun bütün bileşenleri dikkate alınarak öğretmen ve öğrenci görüşleri Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuç Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Modüler öğretimin içeriği konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin karşılaştırılması

	N	$\bar{X}$	SS	sd	Levene testi		Mann Whitney U testi		t testi	
					F	p	M.W.U.	p	t	p
Öğretmen	430	3,14	0,71	1331	5,378	0,021*	157041,5	0,000*	--	--
Öğrenci	903	3,38	0,76							

*p<0,05

Modüler öğretim programının içerik boyutunda öğretmenler ile öğrencilerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir (M.W.U₍₁₃₃₁₎=157041,5; p<0,05). Buna göre öğrencilerin programın içerik boyutu konusunda öğretmenlere göre daha iyimser düşüncelere sahip olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle öğrenciler ve öğretmenler genel olarak uygulanmakta olan modüler öğretim programının içeriğinin istenilen özellikleri kısmen taşıdığını ifade etmektedirler.

İçerik boyutunun bileşenleri uzmanların, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri birlikte ele alınarak karşılaştırılmıştır. Buna göre uzmanlar modüllerin içeriğinin amaçlara uygunluğu konusunda öğrenciler gibi olumlu bir bakış açısı sergilemişlerdir. Öğretmenler ise modüllerin içeriğinin amaçlara uygunluğu konusunda öğrenciler ve uzmanlar kadar olumlu görüşe sahip değillerdir.

İçeriğin hazırlanmasında bireylerin ve sektörün ihtiyaçlarının dikkate alınması konusunda ise uzmanlar, öğretmenler ve öğrenciler benzer görüşlere sahiptirler. Ancak uzmanların ve öğrencilerin bu konuda öğretmenlere göre biraz daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir.

İçeriklerin görsel tasarımını öğrenciler ve öğretmenler başarılı bulurlarken uzmanlar ise içeriklerin görsel tasarımı konusunda olumlu bir görüş bildirmemişlerdir. Uzmanlara göre içeriklerin farklı kişiler tarafından hazırlanmış olması hem bilgi yoğunluğu hem de görsel tasarım açısından tutarlı olmamalarına neden olmuştur.

Öğrenme-öğretme sürecine ilişkin öğretmen, öğrenci ve uzman görüşlerinin karşılaştırılması:

Öğrenme öğretme sürecinin bütün bileşenleri dikkate alınarak öğretmen ve öğrenci görüşleri Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmış, elde edilen sonuç Tablo3' de görülmektedir.

Tablo 3. Modüler öğretimin öğrenme-öğretme süreci konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin karşılaştırılması

	N	$\bar{X}$	SS	sd	Levene testi		Mann Whitney U testi		t testi	
					F	p	M.W.U.	p	t	p
Öğretmen	430	2,98	0,67	1331	33,782	0,000*	170116,5	0,000*	--	--
Öğrenci	903	3,14	0,84							

*p<0,05

Modüler öğretim programının öğrenme-öğretme süreci boyutunda öğretmenler ile öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir (M.W.U.₍₁₃₃₁₎=170116,5; p<0,05). Buna göre öğrencilerin programın öğrenme-öğretme süreci konusunda öğretmenlere göre daha iyimser düşüncelere sahip olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle öğrenciler ve öğretmenler genel olarak uygulanmakta olan modüler öğretim programının öğrenme-öğretme sürecinin istenilen özellikleri kısmen taşıdığını ifade etmektedirler.

Öğrenme-öğretme sürecinin bileşenleri uzmanların, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri birlikte ele alınarak karşılaştırılmıştır. Buna göre uzmanlar öğrenme-öğretme sürecine ilişkin görüşlerinde öğrenciler ve öğretmenler kadar olumlu bir bakış açısına sahip değillerdir. Öğrenciler ve öğretmenler bu süreçte farklı uygulama etkinliklerinin sınıflarda rahatlıkla uygulanabilir olduğunu ifade ederlerken uzmanlar ise farklı uygulama etkinliklerinin ve yeterli uygulamanın okullarda ve sınıflarda yapılamadığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin aktif katılımı ve araştırma yapabilecekleri bireysel öğretimin uygulanması konusunda ise öğrenciler ve öğretmenler kısmen de olsa olumlu bir görüş bildirirlerken uzmanlar ise bireysel öğretime geçilemediğini, okullarda ve sınıflarda hala büyük grup öğretiminin devam ettiğini ifade etmişlerdir.

Okullarda var olan kaynaklar ve mevcut şartların yeterliliği konusunda ise uzmanlar öğretmenler ve öğrenciler ise benzer görüşlere sahiptirler ve bu konunun kısmen de olsa olumlu olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenler gibi uzmanlar da modüler öğretim programının uygulanmasındaki en büyük zorluk olarak mevzuattan kaynaklanan sıkıntıları göstermişlerdir. Öğrenciler ise modüler öğretim programının uygulanması konusunda kısmen olumlu bir bakış açısına sahiptirler. Bu konuda sorulan ifadelerden biri “öğrenciler istedikleri modüle kayıt yaptırabilmektedir” şeklindedir. Bu ifadeye öğrenciler kısmen olumlu yanıt verirken, öğretmenler bu konuda tamamen olumsuz görüş

bildirmişlerdir. Görüşülen uzmanlar ise bu ve benzeri konularda mevzuattan kaynaklanan sıkıntılarının devam ettiğini vurgulamışlardır.

Değerlendirme boyutuna ilişkin öğretmen, öğrenci ve uzman görüşlerinin karşılaştırılması:

Değerlendirme boyutunun bütün bileşenleri dikkate alınarak öğretmen ve öğrenci görüşleri Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmış, elde edilen sonuç Tablo 4'de görülmektedir.

Tablo 4. Modüler öğretimin değerlendirme boyutu konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerinin karşılaştırılması

	N	$\bar{X}$	SS	sd	Levene testi		Mann Whitney U testi		t testi	
					F	p	M.W.U.	p	t	p
Öğretmen	430	3,16	0,67	1331	18,329	0,000*	168838,0	0,000*	--	--
Öğrenci	903	3,31	0,81							

*p<0,05

Modüler öğretim programının değerlendirme boyutunda öğretmenler ile öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir (M.W.U₍₁₃₃₁₎=168838,0; p<0,05). Buna göre programın değerlendirme boyutu konusunda öğrencilerin öğretmenlere göre daha iyimser düşüncelere sahip olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle öğrenciler ve öğretmenler genel olarak uygulanmakta olan modüler öğretim programının değerlendirme boyutunun istenilen özellikleri kısmen taşıdığını ifade etmektedirler.

Değerlendirme boyutunun bileşenleri uzmanların, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri birlikte ele alınarak karşılaştırılmıştır. Buna göre öğrenciler ve öğretmenler amaca yönelik değerlendirme etkinliklerinin yapılması konusunda kısmen de olsa olumlu bir bakış açısına sahip iken uzmanlar amaçlara yönelik olme ve değerlendirmenin yapılamadığını belirtmişlerdir.

Öğrenciler ve öğretmenler farklı değerlendirme etkinliklerinin ve ayrıca bireysel ve grup değerlendirmelerinin kısmen de olsa yapılabildiğini ifade ederlerken uzmanlar ise halen yürürlükte olan sınıf geçme ve sınav yönetmeliğinin bireysel ve grup değerlendirmelerinin yapılmasını ve farklı değerlendirme etkinliklerine yer verilmesini engellediğini vurgulamışlardır. Ayrıca uzmanlar modüllerin başarılıncaya kadar tekrar edilmesi ve başarılı modüllerin sertifikalandırılması konusunda da öğretmenlerin ve öğrencilerin kısmen olumlu görüşlerine katılmamaktadırlar.

Uzmanlar öğrenci ve öğretmenler karşılaştırılan bu görüşlerinin yanında modüler öğretim sisteminin eksiklik ve hataları giderilip tam olarak uygulanmaya başlanması halinde mesleki ve teknik eğitim sistemimize önemli katkıları olacağını da belirtmişlerdir. Öğretmenler ise bu konuda uzmanlar kadar olumlu olmasa da kısmen olumlu bir bakış açısına sahiptirler.

Uzmanların programın değerlendirme boyutuna ilişkin olumsuz görüşe sahip olmalarının en önemli nedeni öğrenme-öğretme sürecinde olduğu gibi uygulamalar ile mevzuat arasındaki farklılıklardan kaynaklanan sorunları öğrencilere ve öğretmenlere göre daha net biçimde algılıyor ve ortaya koyabiliyor olmalarıdır. Uzmanların işin içinde bulunan, bu programların geliştirilmesi ve uygulanmasının her aşamasında görev alan bireyler olarak, sıkıntılarının nerelerden kaynaklandığının farkında oldukları söylenebilir. Uzmanların ve öğretmenlerin değerlendirme boyutu ile ilgili özellikle vurguladıkları nokta, uygulanmakta olan sınıf geçme ve sınav yönetmeliği ile modüler program yapısının birbirine uygun olmamasıdır. Bu durumun değerlendirme boyutunun istenilen şekilde gerçekleşmesinin önündeki büyük bir engel olduğunun öğretmenler ve uzmanların kabul ettikleri ve ancak bu yönetmelik değiştikten sonra istenilen düzeyde değerlendirme yapılacağı ve ancak bu değişiklikten sonra öğrencilerin gerçekten yeterliklerine göre değerlendirilebileceğini görüşünde oldukları söylenebilir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Öğretmen, öğrenci ve uzmanların görüşlerinden elde edilen bulgulara göre meslek liselerinde uygulanan programın amaçlarının açık, anlaşılır ve davranışsal olarak ifade edilebilir şekilde hazırlanmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda öğrenciler, öğretmenler ve uzmanlara göre daha iyimser bir bakış açısına sahiptirler. Öğretmenler, öğrenciler ve uzmanlar arasındaki bu görüş farklılığının temel nedeni öncelikle öğrencilerin amaç yazımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları, öğretmenlerin bu bilgiye sahip olmalarına rağmen modüler öğretim programının geliştirilmesi ve uygulanmasına yönelik yeterli donanıma sahip olmamalarıdır. Buna karşın uzmanların ise modüler öğretim programına yönelik hem yeterli bilgiye, hem de katıldıkları ulusal ve uluslararası çalışmalarla programın nasıl uygulanması gerektiğine dair yeterli birikime sahip olan kişiler olarak, doğru ve uygun ifadelerin nasıl olması gerektiği konusunda belirli bir birikime ve alt yapıya sahip olmalarıdır. Meslek liselerinde uygulanan modüler eğitim programını inceleyen araştırmalarda da (Gömlüksiz ve Erten, 2010a; Karadeniz, 2008; Günceoğlu, 2003; Kamiloğlu, 2004; Güven, Çoşkunserçe ve Börü, 2008; İşoğlu, 2010; Tanrısever, 2008) programın amaçlarının etkililiğine yönelik benzer sonuçlar ifade edilmiştir.

Ancak, programın amaçlarının toplumsal, sektörel ve bireysel ihtiyaçlara uygunluğu ve sınıflarda uygulanan öğrenme etkinlikleri ile gerçekleştirilebilmelerinde sıkıntılar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaşar (2007) tarafından yapılan araştırmanın sonuçları da öğrenme öğretim etkinliklerinin amaçları gerçekleştirilmede yetersiz kaldığı yönündedir. Fakat, Sert (2007) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin, modüler öğretim ile iş hayatına daha iyi hazırlandıklarını ve okul sonrasında kolaylıkla iş bulabileceklerini düşündükleri ifade edilmiştir.

Görüşlerine başvuru alan öğretmenler uygulanmakta olan modüler öğretim programının içerik boyutunda var olması beklenen özellikleri kısmen taşıdığını ifade etmişlerdir. Görüşleri alınan öğrenciler ise modüllerin içeriğinin uyumu, açık ve anlaşılır bir dile sahip olması ve kendilerinin gelişimsel özelliklerinin dikkate alınması gibi özellikleri taşıdığını belirtmişlerdir. Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru alan uzmanlar ise içeriklerin amaçlara ulaşmayı sağlayacak bilgi ve becerileri kapsadığını ifade etmişlerdir.

Görüşülen öğretmen, öğrenci ve uzmanlardan elde edilen bulgulara göre; öğretmenler ve uzmanlar modüllerin içeriklerinin taşınması gereken özellikleri kısmen taşıdığını ve bireysel, toplumsal ve sektörel ihtiyaçları dikkate alarak hazırlandıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin ise içeriklerin taşınması gereken özellikleri taşıdığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, görüşülen öğretmenlerden ve uzmanlardan elde edilen bulgulara göre bazı modüllerin bilgi yoğunluğunun fazla olduğu ve bunun da modüler yapıya uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın içerik boyutuna ilişkin bulguları, öğretmen öğrenci ve uzman görüşlerinin alındığı (Gürlek, 2010; Gömleksiz ve Erten, 2010a; Gömleksiz ve Erten, 2010b; Karadeniz, 2008; Günceoğlu, 2003; Kamiloğlu, 2004; Güven, Çoşkunserçe ve Börü, 2008; Tanrısever, 2008; Sert, 2007) araştırmaların bulguları ile benzerlik göstermektedir. De Bruijn ve Howieson (1995) tarafından yapılan araştırmada ise katılımcılar akademik derslerin içeriklerinin modüllere ayrılmış olmasının bu derslere yönelik başarıyı olumsuz etkileme olasılığı olduğu, ancak mesleki derslerin içeriğinin ise modüllere ayrılmasının daha uygun olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmen ve öğrenciler uygulanan modüler öğretim programının öğrenme-öğretme süreci boyutunun programdan beklenen özellikleri kısmen taşıdığını ifade etmişlerdir. Benzer bir şekilde uzmanlarda bu boyutun istenilen özellikleri kısmen taşıdığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre bu süreçte yer alan etkinliklerin kolayca uygulanabildiği ve bunun için yeterli kaynağın okullarda var olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak, öğretmenler mevzuattan kaynaklanan sorunlar olduğunu belirterek, modüler programda yer almasına rağmen öğrencilerin istedikleri modüllere kayıt olamadıklarını ifade etmişlerdir. Görüşülen uzmanlarda benzer şekilde mevzuattan ve bu mevzuatın uygulayıcısı konumunda bulunan öğretmenlerden kaynaklanan sıkıntılar olduğunu belirtmişlerdir. Uzmanlar ayrıca, okullarda var olan fiziki sorunların sektörle işbirliği yapılarak giderilebileceğini ifade etmişlerdir. Bu bulgular ışığında özellikle mevzuattan kaynaklanan sorunların giderilmesi ile öğrenme-öğretme sürecine ilişkin sorunların çözülebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar, modüler öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğine yönelik yapılan (Adıgüzel ve Berk, 2009; Tanrısever, 2008; Gömleksiz ve Erten, 2010a/2010b; Günceoğlu, 2003; Kamiloğlu, 2004; Debreli, 2009; Karadeniz, 2008; Sert, 2007; Johnston, 1986) araştırmaların sonuçları ile

paralellik göstermektedir. Güven, Çoskunserçe ve Börü (2008) tarafından yapılan araştırmanın öğrenme-öğretme süreci boyutuna ilişkin görüşleri ise olumsuzdur ve bu bulgu araştırmacı tarafından yapılan çalışmanın bulguları ile örtüşmemektedir. Oseroff (1972) tarafından yapılan deneysel araştırmadan elde edilen sonuç ise geleneksel öğrenme-öğretme sürecinin modüler öğrenme-öğretme göre daha başarılı olduğudur.

Görüşlerine başvuru alan öğretmenler ve öğrenciler amaca yönelik değerlendirmenin yapılabildiğini ifade etmişlerdir. Uzmanlar ise, böyle bir değerlendirmenin yapılamadığını belirtmişlerdir. Öğretmenler ve öğrenciler farklı değerlendirme etkinliklerinin kısmen de olsa uygulanabildiğini ifade ederlerken, uzmanlar mevcut olan sınıf geçme ve sınav yönetmeliğinin bunu engellediğini belirtmişlerdir.

Öğrenci ve öğretmenler değerlendirme boyutunun etkililiğini kısmen de olsa kabul etmektedir. Ancak, uzmanlar uygulanmakta olan modüler öğretim programının değerlendirme boyutunun etkililiği konusunda karamsardırlar. Öğretmenler, öğrenciler ve uzmanlardan elde edilen bulgulara göre ölçme ve değerlendirme ile ilgili yürürlükte olan mevzuat ile modüler öğretim programının gerektirdiği değerlendirme yaklaşımının birbiriyle uyumlu olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Uygulanmakta olan modüler öğretim programının değerlendirme boyutuna ilişkin bulguları, öğretmen görüşleri bağlamında Adıgüzel ve Berk (2009), Kamiloğlu (2004), Sert (2007) ve Nazlı (2010); öğrenci görüşleri açısından Gömleksiz ve Erten (2010b) ve Güven, Çoskunserçe ve Börü (2008); uzmanlardan elde edilen bulgular açısından ise Gömleksiz ve Erten (2010a) ve Tanrıseven (2008) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları ile paralellik göstermektedir. Günceoğlu (2003) tarafından yapılan araştırmada ise araştırmacılar tarafından yapılan çalışmanın aksine öğretmenlerin tamamı modüler öğretim programının değerlendirme boyutunun yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Modüler Öğretim Programı mesleki ve teknik eğitim sisteminin yenilenmesi ve geliştirilmesi açısından önemli katkılar sağlayan bir düzenlemedir. Ancak her yeni düzenlemede olduğu gibi, bu düzenlemede de bazı sıkıntılar ve sorunlar gözlenmiştir. Bu sorunların çözülmesi ve uygulanmakta olan modüler öğretim programının geliştirilmesi için meslek analizlerinin sürekli hale getirilmesi ve böylece istihdam olanağı yüksek olan işlere uygun derslerin programlarda yer alması sağlanmalıdır. Güncelliğini kaybetmiş ve istihdam fırsatı sağlamayan modüller programlardan çıkarılmalı ya da güncellenmelidir. Eski programlardan aktarılan amaç ifadeleri gözden geçirilmeli ve programın amaçları öğrenme-öğretme etkinlikleri ile ifade edilebilecek şekilde revize edilmelidir. Programların içerik boyutu ulusal, bölgesel, yerel ve sektörel ihtiyaçlara göre sıklıkla gözden geçirilmeli ve gerekli değişiklikler sürekli ve hızlı biçimde yapılmalıdır. İçerikler hazırlandıktan sonra hazırlandıkları alanın öğretmenleri tarafından incelenmeli ve öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler

yapılmalıdır. İçerikler düzenlenirken, belli ölçütler belirlenmeli ve modüller bilgi yoğunluğu ve tasarım açısından benzer özellikler taşıyacak hale getirilmelidir. Ayrıca içerikler, şekil ve grafikler açısından zengin hale getirilmelidir. Modül içerikleri sıklıkla gözden geçirilmesi ve uygulamada yetersiz kalan ifadeler içeriklerden çıkarılmalıdır. Modüllerde yer alan öğrenme-öğretme etkinlikleri dikkatle tasarlanmalı ve uygulamada öğrenciler ve öğretmenlere kolaylık sağlayacak şekilde sunulmalıdır. Modüllerin uygulanması ile elde edilecek yeterlilikler için gerekli olan araç-gereç ve kaynaklara öğrencilerin ulaşması kolaylaştırılmalıdır. Modüllerin uygulanması için gerekli olan süreler gözden geçirilmeli ve yeterliklerin kazanılmasına yetecek şekilde yeniden düzenlenmelidir. Öğretmenlerin modüler öğretim programlarının gerektirdiği öğretim yöntemlerini içselleştirmeleri ve bu yöntemleri uygulamalarını kolaylaştıracak hizmet içi eğitimler yapılmalıdır. Öğretmenlere ve eğitim kurumlarının yöneticilerine modüler sistemin gerekliliği ve yararlarının anlatılması için hizmet içi eğitimler ve seminerler verilmelidir. Yürürlükte olan sınıf geçme ve sınav yönetmeliğinin modüler öğretim programına uygun hale getirilmesine yönelik çalışmalar hızlandırılmalıdır. Modüllerde kullanılan ölçme araçları kazandırılmak istenen tüm davranışları kapsayacak şekilde belirlenmelidir. Okullarda modüler programın hareketliliğine uygun fiziksel ve donanımsal düzenlemeler yapılmalıdır. Öğrencilerin modülleri başarıncaya kadar tekrar tekrar almaları sağlanmalıdır. Öğrencilerin başarıyla bitirdikleri modüller için sertifika alabilmeleri ve bu sertifikaların ülke çapında tanınması ve kabul edilmesi sağlanmalıdır. Yeterliklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi için mesleki eğitim kurumlarından bağımsız olarak ölçme değerlendirme kurumları işe koşulmalıdır. Programın gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi aşamalarına programla ilgili tüm tarafların katılımı sağlanmalıdır. Programın gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi aşamalarında görev alan ya da alacak olan kişilere modüler öğretim programının ne olduğu, nasıl hazırlanması ve nasıl uygulanması gerektiği konusunda verilen eğitimler artırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, O. C. ve Berk, Ş. (2009). Mesleki ve teknik ortaöğretimde yeni arayışlar: yeterliğe dayalı modüler sistemin değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 220-236.
- Altın, R. (2007). *Mesleki eğitim sisteminde yeni eğilimler ve modüler sistem*. Ankara: Mesut Matbaacılık.
- Celep, C. (2006). *Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim sorunları ve model önerisi*. 1. Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Teknolojileri Kongresi 05-07 Eylül 2005, İstanbul. Basım: Marmara Üniversitesi, 2006.
- Debreli, Ö. (2009). *Modüler sistemde meslek liselerinde görev yapan meslek öğretmenlerinin alan ve uyum süreçlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- De Bruijn, E.,&Howieson, C. (1995). Modular vocational training in Scotland and The Netherlands: Between specificity and coherence. *Comparative Education*, 3(1), 83-99.

- Gömleksiz, M. N. ve Erten, P. (2010a). Mesleki ve teknik ortaöğretimde uygulanan modüler öğretim programının etkililiğinin değerlendirilmesi (Elazığ ili örneği). *E-Journal of New World Science Academy*, 5(3),1037-1055.
- Gömleksiz, M. N. ve Erten, P. (2010b). Mesleki ve teknik ortaöğretimde modüler öğretim uygulamasına ilişkin öğrenci görüşleri. *E-Journal of New World Science Academy*, 5(4),2104-2122.
- Günceoğlu, B. (2003). *Kız teknik öğretim okulları meslek dersleri programlarının modüler öğretim yaklaşımına uygunluğunun öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda tespiti: (Metge Projesi el sanatları teknolojisi alanı meslek dersleri program örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gürlek, Y. (2010). *Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında elektrik elektronik teknolojileri alanında modüler öğretim sisteminin analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Güven, M.,Çoşkunserçe, O., &Börü, N. (2008). Evaluatingtheteachingmodules in informationaltechnologiesfielwithinthescop of developmentproject of vocational education (DPoVE). *World AppliedSciencesJournal*, 4(1),55-62.
- İşoğlu, V. İ. (2010). *MEGEP bilişim teknolojileri alanı modüllerinin öğretmen görüşleri ile değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Johnston, R.J. (1986). A comparativeanalysisbetweentheeffectiveness of conventionalandmodularinstructioninteachingstudentswithvariedlearningstylesandindividual differences, enrolled in highschoolindustrialartsmanufacturing (Doctoraldissertation, North Carolina StateUniversity, 1986). ProQuest, UMI Dissertations Publishing, 8624110.
- Kamiloğlu, İ. (2004). *Kız meslek liseleri el sanatları bölümünde uygulanan modüler öğretim yaklaşımı ile geleneksel öğretim yaklaşımının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karadeniz, O. (2008). *Endüstri meslek liseleri elektrik elektronik teknolojileri alanında uygulanmakta olan modüler öğretim yöntemi ile geleneksel öğretim yönteminin öğretmen görüşleri çerçevesinde karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kazu, İ. Y. (2002). *Türk milli eğitim sisteminde mesleki ve teknik eğitim. Öğretmenlik mesleği*. Elazığ: Üniversite Kitabevi.
- MEB (2012). *Mesleki ve teknik eğitim çalıştayı*. Ankara: MEB. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Nazlı, M. H. (2010). *Gazetecilik alanı modüler öğretim programına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Oseroff, A. (1972). A comparison of a modularandtraditionalapproach to introductorycollegepoetryinstruction (Doctoraldissertation, Florida AtlanticUniversity, 1972). ProQuest, UMI Dissertations Publishing, 7307280.
- Özçifçi, A., Göloğlu, C., Kadı, İ. (2004). Yükseköğretim öncesi mesleki ve teknik eğitim için öneriler, mesleki ve teknik eğitimde öğretmen eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı: MTEP (Mesleki Eğitimin Modernizasyonu Projesi) Uluslararası Konferansı, 22-23 Ocak 2004, Ankara. 217-220.
- Sert, Ö. (2007). *Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında modüler öğretim sisteminin bilişim teknolojileri alanında uygulanması ve öğretmen, öğrenci açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Tanrısever, S.(2008). *Erkek giysi üretimi dersi modülünün değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Yaşar, N. (2007). *Ortaöğretimde modüler eğitimin matbaa eğitimi açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Extended English Abstract

Introduction

In a world where occupations transform dramatically, institutions with a goal of training well-qualified workforce are expected to be poised for such a transformation. One of the institutions to train workforce is vocational and technical schools. Such institutions in Turkey have yet to be at a desired level. The fact that vocational guidance services in schools are not duly rendered, and that the vocational guidance is steered by teachers and parents rather than skills of students constitute a problem.

In order to train qualified workforce through vocational and technical schools, it is essential to keep abreast of scientific developments and shifts around the world and incorporate them into the curriculum. In order to do so, it is imperative to organize schools in a fashion to enable them to cooperate with various institutions and organizations that offer an employment opportunity for those to graduate from vocational training schools.

A modular curriculum is a modern approach to vocational and technical training based on cooperation with the industry and intended for equipping individuals with required skills. A modular curriculum can be defined as "the organization of learning-teaching activities in a form of independent learning components that allow for self-learning, coherence in itself and functionally complementing each other". The main idea of a modular curriculum is to pave the way for training based on individual tutoring where students are active and behaviors can be measured by observation (Alkan and Teker, 1992; Demirel 2012).

Comprising the implementation of a modular curriculum in order to improve vocational and technical training in Turkey in line with this idea, "Strengthening Vocational Education and Training Project" was put into force. In fact, the Project was kicked off in 2002 in 56 vocational and technical secondary schools across 24 provinces, and disseminated around the entire country starting from the 2007-2008 school year (MoNE, 2003).

With an objective to evaluate the modular curriculum in effect, this study made use of the Evaluation Model For Components of the Curriculum developed by Erden (1998). The reason why this model was adopted is to evaluate whether the objectives of the curriculum can be accomplished when the program is put into force, and whether the content of the current curriculum and educational experience are in line with the objectives.

The Objective of the Study

The main objective of the study is to evaluate the implementation of the Modular Curriculum kicked off in Vocational and Technical High Schools in the 2007-2008 school year, and identify challenges. For this purpose, the following questions were answered:

- 1) What do teachers and students in Vocational and Technical High Schools think about the aspects of objective, content, learning-teaching process and evaluation of the Modular Curriculum?
- 2) Is there any significant difference between the views of teachers and students in terms of the content, objective, learning-teaching process and evaluation of the curriculum?
- 3) What is the expert opinion with regard to the content, objective, learning-teaching process and evaluation of the curriculum?
- 4) Is there any difference and similarity between the views of teachers, students and experts in terms of the content, objective, learning-teaching process and evaluation of the curriculum?

Method

Research model

This study is based on a descriptive survey model. The survey data were collected from three different sources through the methods of quantitative data collection.

Research group

The research group of the study is composed of teachers working for Vocational and Technical High Schools, students in such institutions and experts of the Ministry of National Education, and universities. While the sample from which the quantitative data were collected sufficed to comprise 357 teachers and 383 students with 95% probability and $\pm 5\%$ margin of error (Yazıcıoğlu and Erdogan: 2004), it was composed of a total of 430 teachers and 903 students in 56 vocational and technical high schools identified as a part of the MEGEP (Vocational and Technical Education System Project). The sample from which the qualitative data were collected was composed of 15 people including heads of departments within the body of the Ministry of National Education and scholars of contributing universities that took part in the MEGEP.

Data collection and analysis

The survey data were collected from three different sources. The data collected from teachers and students were put on an analysis developed by the researcher in terms of accuracy and reliability (a survey for teachers cronbach alpha = 0,977, a survey for students cronbach alpha= 0,963) and acquired through a survey. The expert opinions were analyzed by a half-structured interview form. The data collected from teachers and students were statistically analyzed. The expert opinions were put on a descriptive analysis that is one of the qualitative methods. The qualitative and quantitative data were compared by an enriched pattern.

Findings

The aspect of objective:

Unlike the experts, teachers and students pointed out that the objectives can be accomplished through learning and teaching activities. These findings with regard to the objectives of the modular curriculum adopted in vocational high schools are in line with the studies by Gomleksiz and Erten (2010a), Karadeniz (2008), Gunceoglu (2003), Kamiloglu (2004), Guven, Coskunserce and Boru (2008), Isoglu (2010) and Tanrısever (2008).

The aspect of content:

Unlike the teachers, experts and students expressed a positive opinion pertaining to the compliance of the content of the modules with the objectives. The students and teachers found the visual design of the contents well-done whereas the experts opined the fact that the contents were produced by various people are not coherent in terms of both information density and visual design. These findings with regard to the content bear a resemblance to the findings of the studies by Gurlek (2010), Gomleksiz and Erten (2010a), Gomleksiz and Erten (2010b), Karadeniz (2008), Gunceoglu (2003), Kamiloglu (2004), Guven, Coskunserce and Boru (2008), Tanrısever (2008) and Sert (2007).

The aspect of learning-teaching process:

The students and teachers delivered a positive opinion in part with regard to the individual tutoring whereas the experts highlighted the fact that the system could not shift to the individual tutoring as the schools and classrooms continue to train in groups. The findings are in accord with the findings of the studies by Karadeniz (2008) and Sert (2007). A study carried out by Johnston (1996) reports that the choice of suitable teaching methods and techniques plays a major role in increasing the success of a modular curriculum. This finding espouses the findings of the study by the researcher.

The aspect of evaluation:

The students and teachers noted that various evaluation activities as well as individual and group evaluation methods can be adopted whereas the experts stated that the current regulations on promotion to a higher grade and examination hamper to carry out any individual and group evaluation and adopt various evaluation activities. The findings with regard to the aspect of the evaluation for the current modular curriculum bear a resemblance to the studies by Adıguzel and Berk (2009), Kamiloglu (2004), Sert (2007) and Nazlı (2010) for the views of the students, to the studies by Gomleksiz and Erten (2010b) and Guven, Coskunserce and Boru (2008) for the views of the teachers, and to the studies by Gomleksiz and Erten (2010a) and Tanrısever (2008) for the views of the experts.

Conclusion

The objectives of the modular curriculum were established in a comprehensible and behaviorally articulable form. However, they constitute a problem with regard to the compliance with individual requirements, and the accomplishment through learning activities. It is safe to say that the contents of the modules partially have the qualities they are supposed to have, and that they were produced in consideration of individual, social and industrial requirements. It is, however, noted that some modules are high in information density. It is concluded that the curriculum has, in part, the qualities of the aspect of the learning-teaching process that it is supposed to have whereas there are some problems resulting from regulations and practices of teachers. The curriculum has the qualities for the aspect of evaluation while the system of measurement and evaluation is not fully in effect.